

TEMĂ DE PROIECTARE

conform H.G. 907/2016

pentru obiectivul de investiții

„Protecție împotriva infiltrațiilor de apă în ziduri și spații muzeale la CETATEA NEAMȚ” - actualizată

Județul Neamț

51/25699/(RU)25733/13.05.2025

12.05.2025

1. Informații generale

1.1. Denumirea obiectivului de investiții

„Protecție împotriva infiltrațiilor de apă în ziduri și spații muzeale la CETATEA NEAMȚ”

CETATEA NEAMȚULUI ~ monument istoric categoria A, COD NT-II-m-A-10707- poziția 449 din Lista monumentelor istorice 2015

1.2. Ordonator principal de credite/investitor: U.A.T. JUDEȚUL NEAMȚ prin Consiliul Județean Neamț

Municipiul Piatra Neamț, strada Alexandru cel Bun nr. 27, cod poștal 610089, județul Neamț
tel: +40 233 212 890, fax: +40 233 211 569,

e-mail: cons.judetean@cjneamt.ro, web: www.cjneamt.ro

1.3. Ordonator de credite (secundar, terțiar): Complexul Muzeal Național Neamț

1.4. Beneficiarul investiției: U.A.T. Județul Neamț prin Consiliul Județean Neamț

Municipiul Piatra Neamț, strada Alexandru cel Bun nr. 27, cod poștal 610089, județul Neamț, tel: +40 233 212 890, fax: +40 233 211 569,

e-mail: cons.judetean@cjneamt.ro

web: www.cjneamt.ro

Utilizatorul investiției: Complexul Muzeal Național Neamț

Municipiul Piatra Neamț, str. Mihai Eminescu nr. 10, cod poștal 610029, județul Neamț
tel: +40 233 217 496, +40 233 218 108, fax: +40 233 217 496

e-mail: secretariat@cmnn.ro web: www.cmnn.ro

1.5. Elaboratorul temei de proiectare:

dr. ing. Lucian SOVEJA

EXPERT ethnic atestat A1 MDLPA nr.11730

EXPERT tehnic atestat A4 Ministerul Culturii nr.217ET

tel: +40 742 291 123, e-mail: office@expsoov.com

2. Date de identificare a obiectivului de investiții

2.1. Informații privind regimul juridic, economic și tehnic al terenului și/sau al construcției existente, documentație cadastrală

Regimul Juridic: Terenul și construcțiile existente sunt proprietate publică a Județului Neamț și figurează în inventarul bunurilor imobile ale Județului Neamț aprobat prin HCJ nr. 96/2025, la poz. 36, 37, 38, 39 și 40 din Anexa nr. 1. Acest inventar este atestat prin Hotărârea Guvernului nr. 1356/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Terenul se află în intravilanul orașului Târgu-Neamț și beneficiază de acces prin Str. Cetatea Neamțului.

Regimul economic: Conform PUG-ului orașului Târgu-Neamț, monumentul istoric **Cetatea Neamț** este amplasat în UTR 24 Cetatea Neamț, oraș Târgu-Neamț, Județul Neamț – zonă ocupată de instituții publice și serviciile de interes general aferente acestora.

Regimul tehnic: Terenul în suprafață de 8.900 mp, este întabulat în Cartea Funciară împreună cu monumentul Cetatea Neamț (încheiere nr. 12789/25.07.2013).

Imobilul este înscris în Lista Monumentelor Istorice (2015) – Județul Neamț, cu următoarele coordonate:

CETATEA NEAMȚ ~ monument istoric categoria A, COD NT-II-m-A-10707- poziția 449 din Lista monumentelor istorice 2015

Adresă: Aleea Cetății, nr. 1, Târgu Neamț

NC 50582 - C1

Nr. niveluri: 4

S. construită la sol: 3115 mp; Cetate

Suprafață construită desfășurată: 4715mp, din care T: 1781 mp

Construcție S+D+P+I, cu fundații și pereți din piatră, planșee din piatră, parțial descoperită, compusă din:

Subsol – beci

Demisol – 14 încăperi, 2 holuri și terasă,

Parter – 13 încăperi și 2 holuri (tip terasă)

Etaj I – 3 încăperi.

NC 50582 - C2

Nr. niveluri: 1

S. construită la sol: 27 mp; Cabană

Suprafață construită desfășurată: 27 mp

Construcție cu fundații din piatră, pereți din lemn, acoperiș tip șarpantă, învelitoare din tablă, compusă din 2 încăperi și hol.

NC 50582 - C3

S. construită la sol: 471 mp; Pod

Suprafață construită desfășurată: 471 mp

Construcție pe piloni din piatră și traverse din lemn.

NC 50582 - C4

S. construită la sol: 51 mp; Casa custodelui

Suprafață construită desfășurată: 51 mp

Construcție cu fundații din beton, zidărie cărămidă, placată cu piatră, acoperiș tip șarpantă, învelitoare din draniță, compusă din oficiu, grup sanitar cu hol și 4 cabine.

Regim juridic de protecție:

1. Situl este înscris în mai multe zone protejate instituite prin Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (PATN), după cum urmează:
În Anexa 1, Zone naturale protejate de interes național și monumente ale naturii, 2.0 Rezervații și monumente ale naturii, la poziția 2.658. Rezervația de Zimbri - Comuna Vânători - Neamț, cu o suprafață de 11594,99 ha.

Conform site-ului Agenției Naționale pentru Arie Naturale Protejate, la poz. 672 în Inventarul ariilor protejate din România se regăsește 2.658. Rezervația de Zimbri - Neamț. În Anexa 3:

- I. Valori de patrimoniu cultural de interes național (monumente istorice de valoare națională excepțională), 1. Monumente și ansambluri de arhitectură, a) Cetate a) 30. Cetatea Neamțului.
- II. Unități administrativ-teritoriale cu concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național: Județul Neamț, Orașul Târgu-Neamț.
2. Potrivit Regulamentului Parcului Natural Vânători - Neamț, aprobat prin O.M.M.A.P. nr.1246/2016, Cetatea Neamț este cuprinsă în zona de dezvoltare durabilă a Parcului.
3. **Cetatea Neamț** este inclusă în două situri Natura 2000, arii naturale protejate al căror regim este reglementat prin O.U.G. nr. 57/2007. Cele două arii sunt:
 - I. ROSCI0270 Vânători - Neamț, sit de importanță comunitară;
 - II. ROSPA0107 Vânători - Neamț, arie de protecție specială avifaunistică.

2.2. Particularități ale amplasamentului/amplasamentelor propus/propuse pentru realizarea obiectivului de investiții, după caz:

a) descrierea succintă a amplasamentului/amplasamentelor propus/propuse (localizare, suprafața terenului, dimensiuni în plan);

Cetatea Neamț este monument istoric de interes național și funcționează ca muzeu, în administrarea Complexului Muzeal Județean Neamț.

După Karl Adolf Romstorfer - unul dintre cei mai importanți cercetători ai monumentelor medievale din Moldova de la cumpăna veacurilor al XIX-lea și al XX-lea, Cetatea Neamț prezintă o tipologie și un istoric similare Cetății Suceava, de asemenea refăcută și întărită de Ștefan cel Mare. Planul patulater, zidurile groase și înalte, turnurile de colț, curtea interioară, rezervorul interior de apă și construcțiile adosate zidurilor la interior se regăsesc și la alte cetăți din epocă: Soroca, zidită de Petru Mușat.

Arheologul Radu Popa consideră ca planul pătrat, neobișnuit pentru o cetate amplasată pe o culme muntoasă, unde se construiesc mai degrabă fortărețe cu plan neregulat, ce mediază între formele de relief și imperativele defensive, ar fi mai degrabă o adaptare a planului unei cetăți de câmpie.

Conform tipologiei Mariane Șlapac, sub raportul complexității forlificației, fortul Cetății Neamț aparține celei de-a treia categorii, în ordine crescătoare, având ziduri de piatră amplificate cu turnuri de flancare, extinderea cu bastei (bastion-bastee, bastee, din germ. Bastei) din perioada domniei lui Ștefan cel Mare promovând cetatea în ultima categorie, a celor mai complexe. Mai mult, fortul Cetății Neamț, cu turnuri pătrate înscrise într-o incintă patulateră, este considerat chiar „cap de serie” pentru forturile Chilia, Șcheia, Suceava, Cetatea Albă, Tatar-Bunar, ce evoluează către incinta ștefaniană regulată, cu turnuri circulare dispuse avansat față de zidul perimetral, reprezentată, de Cetatea Nouă de la Roman.

Din punct de vedere funcțional, Cetatea Neamț este o „cetate de margine”, supraveghind drumul comercial către Bistrița, peste munți.

Cetatea este amplasată pe stânca Timuș de pe Culmea Pleșului (numită și Dealul Cetății), la o altitudine de 480 m față de nivelul Mării Negre și la o înălțime de 80 m față de nivelul apei Neamțului (Ozana).

Orașul Târgu-Neamț este situat în partea de nord-est a Județului Neamț, la intersecția drumurilor naționale, județene și comunale: DN 15B Poiana Teiului - Cristești, DN 15C Piatra Neamț - Vadul Moldovei, DJ 1551 Târgu Neamț - Tupilați, DC 7 Târgu Neamț - Răucești - Ungheeni și DC 171 Târgu Neamț - Oglinzi - Răucești. Orașul Târgu-Neamț se află la o distanță de 43 km de reședința de județ, municipiul Piatra-Neamț, la 105 km de municipiul Iași și la 71 km de municipiul Suceava. Pe calea ferată, orașul beneficiază de legătură directă cu nodul de circulație feroviar Pașcani, aflat la 31 km distanță.

Imobilul compus din teren și construcții, respectiv monumentul istoric Cetatea Neamț, este situat în partea de vest a orașului Târgu Neamț. Terenul aferent monumentului este în suprafață de 8900 mp și are o formă aproximativ dreptunghiulară, în formă neregulată, ce urmărește conturul cetății și al podului de acces. Este înconjurat pe toate laturile de terenuri aflate în proprietatea U.A.T. Orașul Târgu-Neamț

Perioadele de construire:

Cetatea Neamț (Corp C1) și Podul (Corp C3)

Volumul principal a fost conturat în timpul domniei lui Petru Musat (1375-1391). În a doua jumătate a secolului al XV-lea, Ștefan cel Mare a extins sistemul de fortificații adăugând pe laturile nordică și estică patru bastioane cu formă semicirculară, elemente defensive obligatorii în condițiile dezvoltării artileriei. Zidurile fortului mușatin au fost înălțate, iar vechiul acces în cetate, poziționat pe latura nordică, a fost abandonat, fiind construit unul nou dispus pe latura estică. Accesul este posibil pe un pod curb sprijinit de 11 piloni.

Cele două etape constructive au configurat forma ansamblului care și-a menținut caracteristicile generale de-a lungul timpului.

Influența din ce în ce mai puternică a Imperiului Otoman asupra Moldovei, manifestată încă din perioada domniei lui Ștefan cel Mare, au determinat diminuarea rolului cetății, astfel încât în timpul domniei lui Alexandru Lăpușneanu o parte a construcțiilor interioare au fost demantelate. Vasile Lupu va transforma în 1646, pentru o scurtă perioadă, cetatea în mănăstire, iar Dumitrașco Cantacuzino va decide desfacerea acesteia (1674). În 1691 cetatea era funcțională fiind apărută de membrii garnizoanei împotriva atacului lui Ioan Sobieski, dar în 1718 va fi demolată ca urmare a deciziei domnitorului Mihai Racoviță.

Lipsa intervențiilor și pierderea rolului defensiv au condus la ruinarea cetății care a devenit în ultima jumătate a secolului al XIX-lea și de-a lungul secolului următor subiectul mai multor intervenții, încercându-se recuperarea imaginii romantice a ruinei medievale.

O primă intervenție este realizată de Karl Adolf Romstorfer, iar în 1939-1942 și 1953-1954 au fost făcute săpături arheologice sistematice inițiate de Direcția Monumentelor Istorice, avându-i coordonatori pe Gh. Cojoc, I. Minea, N. Grigoraș, D. Constantinescu.

Lucrări de restaurare importante au fost realizate în perioada anilor '70, coordonatorul acestora fiind arhitectul Ștefan Balș. Acesta a propus consolidarea și restaurarea monumentului în stare de ruină, fără reconstituirea părților dispărute (au fost făcute refaceri parțiale – contraforturi, boltiri ale încăperilor, planșee, refacerea porților de acces, a unor goluri etc), iar pentru elementele noi necesare realizării traseului de vizitare și de protecție a vizitatorilor a fost aleasă o expresie modernă, specifică perioadei. Au fost refăcute pilele podului de acces și suprafața de călcare a acestuia din grinzi prefabricate de beton, profiluri metalice și dulapi de stejar. Asupra ruinei au fost făcute consolidări cu elemente de beton înglobate, rețeseri ale zidăriei, injectări, rerostuiri, plombări.

În perioada 2005-2009, pentru punerea în valoare a monumentului, Consiliul Județean Neamț a realizat proiectul **„Reabilitarea Monumentului Istoric Cetatea Neamț”**, având ca obiectiv creșterea atractivității monumentului. Proiectul a fost finanțat din Programul PHARE CES 2004. Lucrările de intervenții au fost executate în perioada 2007-2009 au vizat extinderea spațiilor utilizabile ale cetății, când au fost înălțate zidurile perimetrare, pentru realizarea unor spații care urmau să fie integrate în circuitul muzeal. Au fost executate terase, turnate plăci de beton și construite bolti peste spațiile rezultate, iar la nivelul paramentelor exterioare au fost re-rostuite suprafețele interioare și exterioare. Lucrările au vizat în special laturile de est, vest și sud. Cu această ocazie s-a realizat sistematizare verticală, amenajarea grupului sanitar, amenajarea casei custodelui, lucrări de alimentare cu apă și realizarea canalizării menajere, instalații interioare pentru alimentarea cu energie electrică, iluminarea exterioară a ansamblului pentru punerea în valoare a monumentului, reabilitarea drumului de acces, amenajarea unor parcuri, configurarea unui circuit de vizitare. Refacerea unui număr însemnat de încăperi a creat oportunitatea ca, în anul 2009, administratorul monumentului - Complexul Muzeal Național

Neamț să organizeze o expoziție permanentă, care a putut prezenta publicului vizitator circa **20 de încăperi** unde a fost recreată atmosfera cetății medievale, ridicând numărul vizitatorilor la o medie anuală de peste 145.000 de persoane (conform înregistrărilor din perioada 2016-2019) și poziționând muzeul pe primul loc, la nivelul județului, în preferințele turiștilor.

Cabana (Corp C2)

Clădirea a fost realizată cel mai probabil în perioada anilor 1970 (în timpul lucrărilor de restaurare coordonate de arh. Ștefan Balș), fiind folosită pentru organizarea șantierului. După 2010 au fost realizate lucrări de refacere a finisajelor (reparații ale învelitorii, placare cu polistiren expandat a exteriorului, vopsitorii etc).

Pentru această clădire s-a propus demolarea, cu respectarea prevederilor legale privind cercetarea arheologică și declararea din statutul de monument istoric, dacă este cazul.

Casa custodelui (Corp C4)

Clădirea a fost construită în anul 2008. Acesta cuprinde două încăperi (15 mp și 7 mp) destinate personalului administrativ al Complexului Muzeal Județean Neamț și două grupuri sanitare utilizate de angajați și vizitatori.

O problemă care privește administrarea ansamblului și gestionarea fluxului de vizitatori se referă la grupurile sanitare existente. Grupurile sanitare existente nu reușesc să acopere necesitățile curente, în condițiile în care în perioadele de vârf sunt înregistrați cca 2.000-2500 vizitatori lunar, iar la nivelul întregului an aproximativ 100.000 - 150.000 de persoane.

b) relațiile cu zone învecinate, accesuri existente și/sau căi de acces posibile;

Orașul Târgu-Neamț se află la 34 km de orașele Fălticeni și Pașcani și 43 km de reședința județului – Piatra-Neamț. Se poate ajunge din DN2 Bacău-Suceava, iar apoi din dreptul localității Cristești urmărind spre vest drumul DN15B. Accesul în localitate poate fi făcut și pe drumul DN15C, cel care leagă Piatra-Neamț de Fălticeni.

Din centrul orașului (intersecția străzilor Mărășești și Ștefan cel Mare) se urmărește Str. Ștefan cel Mare, apoi Strada Cetății, până la poalele versantului sudic al Culmii Pleșului de unde se urcă pe Alea Cetății/Arcașului până la Cetatea Neamț.

Accesul la monument se realizează printr-un drum de acces carosabil ce pornește din Str. Cetatea Neamțului, din orașul Târgu Neamț (până sub zidurile Cetății) și apoi continuă cu o alea pietonală. Accesul pietonal și cel carosabil la cetate sunt posibile din oraș pe Strada Cetatea Neamțului, apoi pe Strada Arcașului și în continuare pe Alea Cetății, ce trece pe lângă parcare amenajată la est de cetate și ajunge în zona de pornire a podului. Pietonal, cetatea este accesibilă și pe traseele turistice montane dinspre satul Oglinzi, comuna Răucești, respectiv dinspre stațiunea balneoclimaterică Oglinzi-Băi. În interiorul cetății nu este posibil decât accesul pietonal. Există amenajate parcări pentru autoturisme și autocare, un spațiu pentru vânzare de bilete și de suveniruri.

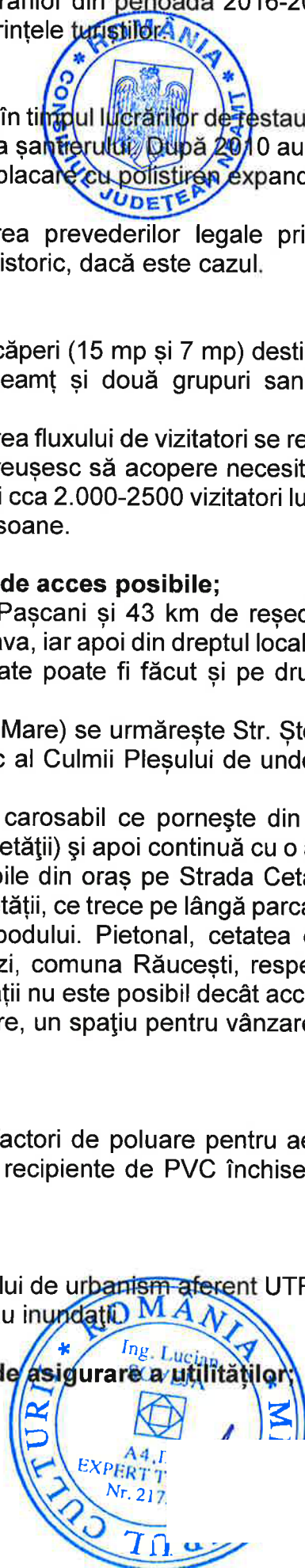
c) surse de poluare existente în zonă; nu sunt

Activitățile desfășurate în cadrul Cetății Neamț nu generează factori de poluare pentru aer și apă. Deșeurile rezultate sunt unele curente fiind depozitate în recipiente de PVC închise (tip europubele)

d) particularități de relief;

Potrivit PUG-ului Orașului Târgu Neamț, respectiv Regulamentului de urbanism aferent UTR 24 Cetatea Neamț, terenul este stabil, nefiind expus la alunecări sau inundații.

e) nivel de echipare tehnico-edilitară al zonei și posibilități de asigurare a utilităților;

Imobilul beneficiază de alimentare cu apă și rețea de alimentare cu energie electrică și este racordat la canalizare. Rețelele actuale urmăresc drumul principal de acces (Aleea Cetății/Arcașului) care continuă Strada Cetății.

În imediata vecinătate a imobilului sunt prezente spații pentru parcare (autovehicule mici și autocare), alei carosabile și pietonale. Este realizat iluminatul căilor de acces și iluminatul arhitectural al Cetății.

f) existența unor eventuale rețele edilitare în amplasament care ar necesita relocare/protejare, în măsura în care pot fi identificate; nu este cazul.

g) posibile obligații de servitute;

Act Administrativ nr. 170/02.11.2016 - Obligația privind folosința monumentului istoric, emis de Ministerul Culturii și Identității Naționale - Direcția Județeană pentru Cultură Neamț;

Act Administrativ nr. 2828/24.12.2015 - Ordin emis de Ministerul Culturii;

Accesul la monument se realizează prin Str. Cetatea Neamțului, Târgu-Neamț.

h) condiționări constructive determinate de starea tehnică și de sistemul constructiv al unor construcții existente în amplasament, asupra cărora se vor face lucrări de intervenții, după caz;

Deoarece imobilul asupra căruia se intervine este monument istoric, sunt aplicabile prevederile Legii nr.422/2001 *privind protejarea monumentelor istorice*, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și specificațiile normativelor tehnice în vigoare privind intervențiile/lucrările la monumentele istorice. Se va avea în vedere și faptul că cetatea prezintă zone de degradare ale zidăriei.

Pe lângă soluția minimală (recomandată), pentru corpul C1 – Cetate, demolarea clădirii corp C2 – Cabană și Intervențiile la corp C3 – Pod, prin expertizelă întocmite de aceștia (în decembrie 2024 și februarie 2025), experții tehnici atestați au dispus și următoarele măsuri:

-INTERVENȚII DE PRIMĂ URGENTĂ pentru eliminarea pericolului cauzat de elementele de zidărie care se pot desprinde;

-URMĂRIREA SPECIALĂ ÎN EXPLOATARE - se va întocmi și pune în practică în regim de urgență un program de urmărire specială în exploatare a imobilului (Cetate și pod acces), la cerința A1 – rezistență și stabilitate, conform cu normativul P130/1999, HG766/1997 și legea 10/1995 (cu modificările ulterioare);

i) reglementări urbanistice aplicabile zonei conform documentațiilor de urbanism aprobate - plan urbanistic general/plan urbanistic zonal și regulamentul local de urbanism aferent;

Prin P.U.G. Orașul Târgu-Neamț, proiect nr. 571/17.11.2008, elaborat de către S.C. TOPOPREST S.R.L. Piatra Neamț și aprobat prin HCL nr. 270/18.12.2014, Cetatea Neamț este încadrată în UTR 24 – zonă ocupată de instituții publice și serviciile de interes general aferente acestora.

j) existența de monumente istorice/de arhitectură sau situri arheologice pe amplasament sau în zona imediat învecinată; existența condiționărilor specifice în cazul existenței unor zone protejate sau de protecție.

Cetatea Neamț, este declarată monument istoric de interes național, având cod LMI: NT-II-m-A-10707.

În imediata apropiere nu sunt și alte monumente istorice, dar sunt aplicabile prevederile legale privind protecția patrimoniului cultural național, respectiv dispozițiile legale referitoare la descoperirea pe amplasament a obiectelor de interes arheologic.

Alte monumente istorice din zonă:

NT-IV-m-B-10769 **Casa memorială Veronica Micle** (aprox. 1,4 km în linie dreaptă față de Cetatea Neamț) este un muzeu memorial înființat în casa în care a locuit poeta Veronica Micle (1850-1889) în orașul Târgu-Neamț (județul Neamț).

NT-II-m-B-10712 **Muzeul de Istorie și Etnografie Târgu-Neamț** (aprox. 1,41 km în linie dreaptă față de Cetatea Neamț) este, de asemenea, monument istoric de categoria B, cunoscut sub denumirea *Școala Domnească*. Valoarea culturală și istorică a acestui imobil derivă și din faptul că aici au învățat scriitorul Ion Creangă și filosoful Vasile Conta, dar și alte personalități din domeniul cultural și religios.

NT-III-m-B-10746 **Monumentul Eroilor din primul război mondial (Vânătorilor de munte), Târgu Neamț** (aprox. 1,52 km în linie dreaptă față de Cetatea Neamț) este un monument dedicat corpului de Vânători de munte ai Armatei Române și eroilor Primului Război Mondial, situat în partea de nord-est a orașului, pe terasa creată în mod artificial în anul 1936, pe Culmea Pleșului. Orașul a fost ales pentru construcția acestui edificiu datorită faptului că aici, în 1916-1917, a fost fondat primul corp de Vânători de munte de către regele Carol al II-lea. Monumentul-mausoleu a fost inaugurat la 29 iunie 1939 în cadrul unei ceremonii solemne la care a participat regele Carol al II-lea.

NT-IV-m-A-10763 **Casa memorială Ion Creangă din Humulești** (aprox. 2 km în linie dreaptă față de Cetatea Neamț) este un muzeu memorial înființat în casa în care s-a născut și a copilărit povestitorul român Ion Creangă (1837-1889) în satul Humulești (astăzi suburbie a orașului Târgu Neamț) din județul Neamț. Datarea casei după cum se indică în Lista Monumentelor Istorice este 1833, ea fiind situată pe strada Ion Creangă nr. 110. Casa memorială-muzeu este monument istoric de importanță națională.

2.3. Descrierea succintă a obiectivului de investiții propus din punct de vedere tehnic și funcțional:

a) destinație și funcțiuni;

- **Cetatea Neamț** este monument istoric de interes național și funcționează ca muzeu, în administrarea Complexului Muzeal Județean Neamț. Conform Cărții Funciare nr. 50582 Târgu-Neamț, destinația tuturor construcțiilor de pe sit este de construcții administrative și social-culturale. Categoria de folosință înregistrată în *Planul de amplasament și delimitare a imobilului* este de curți construcții (Cc), drum (Dr) și fâneată (F).
- Destinația stabilită prin Planurile de amenajare a teritoriului este de zonă naturală protejată.
- Scopul intervențiilor/lucrărilor ce se vor executa este acela de consolidare, protejare și conservare a monumentului istoric, de protecție împotriva infiltrațiilor de apă în ziduri și spații muzeale, precum și facilitarea accesului la patrimoniu a publicului larg, prin creșterea atractivității turistice.

b) caracteristici, parametri și date tehnice specifice, preconizate;

Măsurile necesare pentru realizarea obiectivului de investiții au fost stabilite de către Institutul Național al Patrimoniului din București, cu ocazia elaborării documentațiilor tehnico-economice DALI+SF (noiembrie 2019). În cuprinsul acesteia au fost formulate următoarele recomandări:

- Elementele originale trebuie menținute în mod obligatoriu, autenticitatea materialelor fiind o cerință fermă în cadrul procesului de restaurare.
- Materialele noi vor fi compatibile cu cele originale. Nu se vor folosi mortare pe bază de ciment, iar acolo unde este posibil, acestea vor fi eliminate. Utilizarea la scară mare a mortarului de ciment a condus la degradări importante ale materialelor originale (proprietățile diferite au generat friabilizări ale materialului litic, iar migrarea sărurilor din interiorul masei de zidărie spre exterior a determinat degradarea pietrei).
- Principiul reversibilității intervențiilor trebuie să ghideze intervențiile viitoare.

- Se va avea în vedere diferențierea părților adăugate - identificarea materialelor originale și a celor adăugate de-a lungul timpului, cu ocazia operațiunilor de restaurare.

Soluția tehnică, din punct de vedere tehnologic, constructiv tehnic, funcțional, arhitectural și economic, conform DALI+SF 2019

Principalele lucrări de intervenție - scenariul 1 (varianta minimală):

Obiect 01. Desființarea construcției anexă C2 (Cabana)

Presupune executarea lucrărilor de desființare pentru Cabană (Corp C2).

Obiect 02. Grupuri sanitare

După încheierea cercetării arheologice, se vor executa săpăturile pentru fundațiile corpului propus. Se vor executa structura de rezistență din beton armat (fundații, ziduri perimetrice, stâlpi, placa parterului și planșeul), hidroizolațiile (inclusiv straturile de protecție), drenurile, umplutura de pietriș și pământ. Se vor executa elementele de placare ale fațadei nordice („gabioane” de piatră) și se vor monta ramele metalice ale golurilor. Se va executa terasa înierbată pentru întreg corpul propus și se sistematizează terenul. Se execută pereții de compartimentare, se montează instalațiile electrice și sanitare (inclusiv rigolele).

Se execută finisajele, se montează tâmplăriile, obiectele sanitare, echipamentele și dotările. Se amenajează terenul.

Obiect 03. Hidrofobizare suprafețe orizontale și înclinate (terase și coronament)

Se vor executa operațiunile de conservare, restaurare în acord cu precizările din DALI.

Obiect 04. Proiect muzeografic

Se realizează Proiectul expozițional și de interpretare spațiului muzeal.

Se vor prevedea panouri informative (accesibile și persoanelor cu deficiențe de vedere – alfabet *Braille*), înscrise în liniile arhitecturale ale întregii intervenții propuse. Panourile existente se vor înlocui. Informația va fi accesibilă și persoanelor cu deficiențe de auz.

Obiect 05. Refacere circuite de vizitare; adaptarea terenului pentru persoane cu dizabilități; adaptarea la cerințele P118

Pentru accesul persoanelor cu dizabilități sunt necesare lucrări care pornesc din zona de acces (Casa Custodelui – Corp 4). Este necesară eliminarea diferenței de nivel (cca 55 cm) dintre platforma Casei Custodelui și capătul Podului (Corp C3), a turnicheților poziționați pe pod și a grilajelor de pe pod.

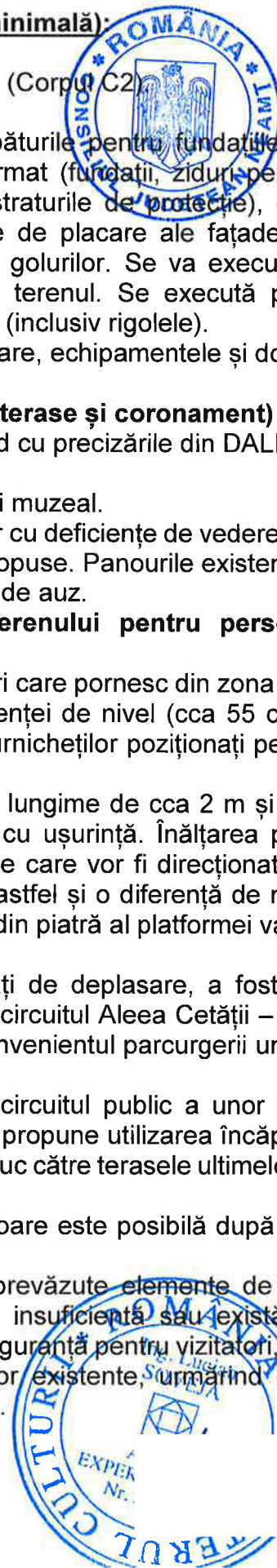
Se propune desfacerea parapetului nordic al platformei pe o lungime de cca 2 m și înălțarea platformei actuale, astfel încât să se poată realiza accesul cu ușurință. Înălțarea platformei presupune modificarea modului de colectare a apelor pluviale care vor fi direcționate către o rigolă amplasată perimetral Casei custodelui, generându-se astfel și o diferență de nivel între platformă și nivelul de călcare din clădire. Totodată parapetul din piatră al platformei va fi înălțat cu 55 cm pentru a compensa creșterea diferenței de nivel.

Pentru un acces facil al persoanelor care prezintă dificultăți de deplasare, a fost propusă achiziționarea unei mașini electrice care să se deplaseze pe circuitul Alea Cetății – parcare de la baza Cetății Neamț – Pod de acces, eliminându-se inconvenientul parcurgerii unui traseu care local ajunge la pante ce depășesc 30°.

Refacerea circuitelor de vizitare urmărește introducerea în circuitul public a unor noi spații (existente, dar inaccesibile publicului). În acest sens proiectul propune utilizarea încăperilor din turnurile nord-vest și nord-est, a circulațiilor verticale care conduc către terasele ultimelor niveluri și a încăperii adiacente spre sud turnului de nord-est.

Propunerea de introducere în circuitul public a spațiilor interioare este posibilă după stoparea infiltrațiilor (infiltrații ale apelor pluviale).

Pentru siguranța persoanelor care vizitează terasele sunt prevăzute elemente de protecție (parapete metalice) în zonele unde înălțimea actuală este insuficientă sau există tentația escaladării zidurilor. În aceeași direcție a sporirii măsurilor de siguranță pentru vizitatori, proiectul propune refacerea balustradelor podului, teraselor și scărilor existente, urmărind creșterea înălțimii și o expresie plastică apropiată de contemporaneitate.

Se vor corecta traseele de vizitare conform precizărilor din DALI.

La nivelul traseelor circulabile din interiorul incintei se urmărește refacerea pavajului interior, astfel încât să fie eliminate aleile și spațiile verzi amenajate care generează imagini atipice unei fortificații. Noua propunere trebuie să evidențieze caracterul funcțional al incintei, fiind propusă o suprafață din bolovani de râu montați în cant pe un pat de nisip.

O nouă interpretare a suprafețelor de călcare vizează „cursele de șoareci” și „fântâna”, pentru care în DALI se recomandă montarea unor pardoseli de sticlă susținută de o structură metalică.

Obiect 6. Refacere finisaje și reparații instalații

Ațiunea de refacere a finisajelor va fi demarată după eliminarea umidității din ziduri, astfel încât să fie eliminată posibilitatea reapariției biofilmului, desprinderilor de finisaje și a sărurilor aderente.

Totodată, concomitent cu refacerea finisajelor degradate se propune și refacerea/repararea circuitelor electrice afectate.

Se va urmări interpretarea etapelor istorice și diferențierea elementelor adăugate de cele originale, și refacerea unor urme dispărute așa cum sunt cele ale crenelurilor fortificației mușatine de pe fațadele estică și nordică sau urmele sistemul de acționare a podului mobil din fața intrării principale.

Scenariul 2 (varianta maximală) propune două obiecte suplimentare față de cele prevăzute pentru varianta 1 minimală, obiecte care tratează în detaliu problemele de patologie și interpretare ale Cetății Neamț, oferind totodată o variantă sustenabilă a consumului de energie necesar accelerării eliminării umidității din ziduri.

Astfel sunt propuse încă două obiecte:

Obiect 7. Hidrofobizare suprafețe verticale

După eliminarea umidității din ziduri se propune hidrofobizarea suprafețelor verticale, astfel încât să fie eliminată posibilitatea infiltrațiilor apei.

Obiect 8. Sistem fotovoltaic de asigurare a energiei electrice

Asigurarea unui confort minimal în spațiile muzeale ale Cetății și posibilitatea eliminării mai repede a umidității din ziduri impune prezența unui sistem de încălzire. În acest caz, pentru reducerea costurilor de exploatare, a fost propusă montarea unor sisteme fotovoltaice (panouri, invertor, baterii, acumulatori, rețele etc), care să nu fie vizibil din zonele adiacente.

Intervențiile propuse prevăd operațiuni de restaurare, conservare, construcție și refacerea circuitelor de vizitare.

Scenariul 1 (minimal) cuprinde intervențiile necesare, pe termen scurt, prin care se vor rezolva atât problemele tehnice, de conservare a elementelor constructive și asigurare a unui microclimat corespunzător în spațiile interioare utilizate, cât și problemele care țin de interpretarea și prezentarea monumentului și a expoziției muzeale, de siguranța vizitatorilor și de flexibilizarea utilizării spațiilor.

Acest scenariu poate fi pus în aplicare în decurs de 18 luni – un an și jumătate – și cuprinde măsurile strict necesare de conservare și restaurare a suprafețelor și elementelor de arhitectură, cu înlăturarea cauzelor degradărilor, precum și soluțiile de intervenție pentru atingerea celorlalte obiective menționate anterior. Scenariul cuprinde și măsurile necesare pentru a susține un program de activități diversificat și bogat, care să răspundă cât mai bine așteptărilor și necesităților comunității locale și ale comunităților patrimoniale (ex. cercetători, profesioniști, vizitatori).

Scenariul 2 (maximal) cuprinde toate lucrările necesare care se vor executa într-un interval între 4 ani (48 de luni). Acest scenariu cuprinde și măsura eliminării extensive a mortarelor pe bază de ciment de pe toate suprafețele exterioare și tratarea diferențiată a zidurilor provenind din etapele de construcție și intervenție distincte, la care se adaugă punerea în valoare a unor detalii arhitecturale și soluții tehnice particulare. În scenariul maximal este inclusă încălzirea spațiilor interioare, cu dublu rol – de accelerare a extragerii umidității din ziduri și de confort – cu

o instalație electrică alimentată parțial din surse de energie regenerabilă - instalație fotovoltaică care să nu fie vizibilă din nici un punct, interior sau exterior Cetății.

Termenul necesar pentru atingerea stării de conservare optime a monumentului istoric (*eng. desired state of conservation* – proiecția de referință pentru măsurarea tuturor acțiunilor de management al sitului) este estimat la 10 ani.

În DALI+SF se recomandă adoptarea imediată a Scenariului 1, urmată de o etapă de pregătire și **apoi de implementare a Scenariului 2**. Se obțin astfel în termen scurt rezultatele necesare pentru buna conservare și punere în valoare a monumentului istoric, iar în continuare se rezolvă treptat problemele de conservare care nu se pot rezolva în termen scurt, se consolidează conexiunea cu comunitățile locale și alte comunități patrimoniale și se diversifică fondul de activități și oferte pentru vizitatori.

În momentul de față, implementarea unei soluții privind stoparea infiltrațiilor are un caracter urgent, existând pericolul potențial al ~~extinderii prăbușirilor~~, fapt ce ar afecta integritatea monumentului, dar ar pune în pericol siguranța publicului vizitator și a salariaților.

Motivat de rezilierea în 20.11.2023 a contractului de servicii de elaborare a DTAC, DTAD, DTOE, PTh semnat în 28.11.2022, U.A.T.

Județul Neamț a realizat noi expertize tehnice, care au relevat degradări suplimentare, situație ce impune întocmirea documentațiilor DTAC, DTAD, DTOE, PTh, în care să fie integrate soluțiile propuse de specialiștii și experții atestați prin expertizele tehnice actualizate.

Pentru imobilul Cetate – corp C1, conform expertizei tehnice realizată în februarie 2025, s-a recomandat demararea obligatorie a unor intervenții de primă urgență, pentru eliminarea pericolului cauzat de elementele de zidărie care se pot desprinde din pereții exteriori – cu desfacerea elementelor în pericol de desprindere și montarea de plase de protecție fixate mecanic în zidăria sănătoasă vecină. În acest sens, s-a obținut de la Primăria Orașului Târgu-Neamț Certificatul de urbanism nr. 80/20.03.2025 în scopul realizării obiectivului de investiție „**Protecție împotriva infiltrațiilor de apă în ziduri și spații muzeale la Cetatea Neamț**” – **intervenții de primă urgență**, și totodată, s-au inițiat demersurile necesare încheierii unui contract de achiziție publică privind proiectarea și execuția lucrărilor de primă urgență necesare la corp C1 – Cetate, pentru punerea în siguranță a monumentului istoric aflat în pericol.

Potrivit **Raportului de evaluare-expertiză tehnică realizat în februarie 2025, construcția Corp C1 - Cetate prezintă următoarele degradări:**

- fisuri verticale (majoritatea) și diagonale (mai rare) în plinul zidurilor, crăpături, dislocări;
- fisurile verticale au fost relevate cu precădere în bastioanele incintei Stefaniene și mai rar în zidurile exterioare ale cetății; fisurile mai grave sunt la fațada exterioară de est (lângă contrafortul dinspre colțul de sud-est), fațada interioară de vest (lângă ușa de acces în demisol), la partea superioară a zidurilor din turnul de nord-vest; cel mai probabil cauza acestor fisuri este legată de infiltrațiile de apă, desprinderi între ziduri realizate în etape diferite, încărcări axiale din greutate proprie, împingeri orizontale mari ale terenului saturat cu apă în cazul bastioanelor incintei Stefaniene;
- fisurile diagonale sunt prezente în zidul de nord al fortului Mușatin, cel care face legătura între turnurile de nord-vest și nord-est; cauza acestor fisuri poate fi acțiunea seismică;
- fisuri în cheile arcelor de la cursiva din curtea interioară a laturii de est;
- dezasamblarea/fragmentarea zidăriei observată în special pe coronamentul zidurilor (la turnul nord-estic deasupra porții de acces, la turnul nord-vestic deasupra ușii de acces în Sala de sfat și judecată); în aceste zone există pericolul desprinderii unor elemente masive din piatră, avarierea prezentând un caracter accelerat; cauzele posibile ale acestor degradări fiind completările de pe coronament cu materiale și tehnici de execuție incompatibile cu cele existente și expunerea mai ridicată la factorii de mediu (diferențe mari de temperatură);
- eroziunea zidăriei cu pierderea mortarului; au fost identificate zone deasupra intrării Stefaniene de pe latura de est, la fațada exterioară de nord (spre colțul de NE), la baza zidurilor exterioare, la bastioane; în aceste zone există riscul desprinderii unor elemente masive din piatră; procesul

de degradare se observă acționând dinspre fața exterioară spre interior, cu eroziunea și sfărâmarea/spălarea mortarului dintre pietre pe adâncimi superficiale;

- deformări la suprafața peretelui cauzate de infiltrațiile de apă prin coronament și prin fața laterală în emplectonul zidului, unde, prin cicluri repetate de îngheț - dezgheț deformează spre exterior și ulterior desface paramentul exterior pe zone extinse într-un ritm accelerat; degradarea a fost relevată la bastionul de nord-vest al incintei Stefaniene;

- lacune grave în zidul de est al cetății (lângă intrarea Stefaniană și spre colțul de sud-est);

- infiltrații de apă au fost relevate în următoarele zone:

în încăperile corpurilor de est, vest și sud, în special pe fața interioară a zidurilor exterioare și în camerele cu planșee terasă deasupra;

pe fețele laterale exterioare ale pereților perimetrali, cel mai probabil din exfiltrarea apei din interiorul emplectonului spre fața exterioară a zidului, printr-o zonă mai puțin omogenă;

pe fețele interioare ale pereților demisolurilor dinspre curtea interioară a fortului Mușatin, din apa pătrunsă în teren prin curtea interioară;

în zidurile incintei Stefaniene, din apa infiltrată prin terasă;

- degradări la terasele de pe laturile de est și vest; crăpături între lespezile de piatră ale pardoselilor, vegetație în rosturile dintre lespezi;

- degradări la terenul de fundare, alterarea rocii de bază, din cauza eroziunii apelor pluviale, la colțul exterior de sud-vest al fortului Mușatin;

Nu au fost observate tasări diferențiate.

Nu au fost observate tendințe de răsturnare ale zidurilor bastionului, sub împingerea orizontală a terenului.

Expertiza tehnică stabilește **pentru Cetatea Neamț clasa de risc seismic R_{sIII}** ce cuprinde cladirile susceptibile de avariere moderată la acțiunea cutremurului de proiectare corespunzător stării limită ultime, care poate pune în pericol siguranța utilizatorilor.

Potrivit **Expertizei tehnice realizată în ianuarie 2025** de către expert tehnic atestat M.T.C.T. – dr. ing. Cristian Claudiu Comisu –, **Construcția Corp C3 – Pod de acces** prezintă următoarele degradări importante:

La nivelul suprastructurii:

- lipsa unor elemente de solidarizare transversală a celor 2 grinzi longitudinale, existând pericolul ca în cazul producerii unui seism, fiecare grindă să se deplaseze independent;

- defecte de suprafață ale grinzilor din beton armat – rugină, imperfecțiuni geometrice, zone carbonatate, agregate la suprafață.

La nivelul infrastructurii:

- degradări de suprafață, zidărie friabilă și exfoliată;

- lipsa protecției anticorozive care a determinat scurgeri de oxizi de culoare albă pe zidăria majorității pilelor;

- fisuri și crăpături verticale în zidăria de piatră a elevației pilelor;

- defecte de suprafață ale elevației infrastructurilor – rugină, imperfecțiuni geometrice, zone carbonatate, agregate la suprafață, caverne;

- amenajarea necorespunzătoare a banchetei de rezemare pe pile a grinzilor principale, lipsa șapei de protecție, care permite infiltrarea apelor pluviale;

- blocuri de piatră care nu sunt înglobate în zidărie;

- degradări ale pilelor și culeelor – exfolieri, fisuri, crăpături, striviri cu modificarea proprietăților fizico-chimice ale materialelor;

- lipsă informații despre starea fundațiilor pilelor;

La nivelul căii de pod:

- lipsa unui parapet de protecție a circulației pietonale pe pod, cu o înălțime și o alcătuire care să împiedice cu certitudine producerea unor accidente.

Expertul tehnic a calculat **indicele total de stare tehnică 1st= 66 puncte** și potrivit "Instrucțiunilor tehnice pentru stabilirea stării tehnice a unui pod" indicativ AND 522-2006

elaborate de Administrația Națională a Drumurilor, acest indice corespunde **clasei stării tehnice II** - podul prezintă o stare tehnică bună, cu un început de degradare la nivelul pilelor, cu tendința de evoluare în timp.

Degradările semnalate mai sus au fost cauzate de:

- a) umiditatea și ciclurile repetate de îngheț – dezgheț, care reprezintă factorul de degradare principal;
 - umiditatea de capilaritate, în strânsă relație cu prezența apelor freatice și rețeaua de izvoare locale, la baza zidurilor și bastioanelor Stefaniene fiind relevată o zonă de 1,5-2m înălțime cu infiltrații de apă, cel mai probabil, cauzele acestor infiltrații fiind lipsa unei sistematizări corecte, care să îndepărteze apa de ziduri și umpluturile din șanțul de apărare;
 - pătrunderea umidității pluviale în ziduri prin coronamentul acestora, prin fețele laterale exterioare expuse precipitațiilor, prin terasele de la partea superioară, prin fața laterală a pereților demisolului în contact cu terenul de fundare dinspre curtea interioară a fortului Mușatin, prin fața laterală a zidurilor Stefaniene din apa care pătrunde prin terasele înierbate;
 - umiditatea care pătrunde în interiorul zidului (în stratul de emplecton) circulă și se acumulează în zonele mai neomogene unde, prin cicluri repetate de îngheț - dezgheț, deformează zidul spre exterior și ulterior desface paramentul exterior pe zone extinse și într-un ritm accelerat;
- b) acțiunile seismice repetate, care au afectat construcția, de-a lungul duratei de viață de aprox. 7 secole a acesteia;
- c) distrugeri în urma războaielor, bombardamentelor, etc. care, de-a lungul timpului, au avariat structura de rezistență a cetății; în prezent, nu există degradări cu această cauză;
- d) degradări la terenul de fundare prin alterarea rocii de bază, din cauza eroziunii apelor pluviale, punctual, la colțul exterior de sud-vest al fortului Mușatin;
- e) îmbătrânirea materialului în timp;

Prin expertizele întocmite, experții tehnici atestați au dispus următoarele tipuri de măsuri:

- INTERVENȚII DE PRIMĂ URGENTĂ pentru eliminarea pericolului cauzat de elementele de zidărie care se pot desprinde;
- URMĂRIREA SPECIALĂ ÎN EXPLOATARE - se va întocmi și pune în practică în regim de urgență un program de urmărire specială în exploatare a imobilului, la cerința A1 – rezistență și stabilitate, conform cu normativul P130/1999, HG766/1997 și legea 10/1995 (cu modificările ulterioare);
- SOLUȚIA MINIMALĂ (recomandată), pentru corpul C1 – Cetate, care cuprinde: măsuri de stopare a infiltrațiilor de apă, reparații zidării degradate, lucrări de întreținere
- DEMOLAREA CLĂDIRII CORP C2 – CABANA
- INTERVENȚII LA CORP C3 – POD: lucrări de reparații la nivelul fundațiilor pilelor P1 până la P8, Lucrări de reparații la nivelul elevației, la toate pilele și culeea C2, lucrări de reparații la nivelul banchetei de rezemare, la toate pilele și culei, lucrări de reparații la nivelul grinzilor longitudinale ale suprastructurii, lucrări de reparații la nivelul căii pe pod.

c) nivelul de echipare, de finisare și de dotare, exigențe tehnice ale construcției în conformitate cu cerințele funcționale stabilite prin reglementări tehnice, de patrimoniu și de mediu în vigoare;

Soluțiile funcționale vor fi stabilite în raport cu cerințele și așteptările actuale corespunzătoare monumentului și, totodată, muzeului. Unul dintre obiectivele urmărite este creșterea accesibilității fizice și intelectuale a muzeului.

Se vor prevedea dispozitive de expunere și de interpretare pentru vizitatori cu dizabilități vizuale și pentru cei cu dizabilități cognitive (machete, panouri în Braille, dispozitive interactive etc.).

Se vor amenaja de grupuri sanitare suplimentare celor existente, dimensionate în concordanță cu afluxul de vizitatori, inclusive pentru persoanele cu dizabilități locomotorii;

Se vor realiza amenajările/dotările necesare pentru respectarea prevederilor legale privind normele de securitate la incendiu, aplicabile monumentelor istorice, astfel încât să se obțină autorizația de funcționare emisă de Inspectoratul pentru Situații de Urgență pentru monumente istorice;

Se va analiza întregul traseu de vizitare existent și se vor prezenta soluții privind realizarea tuturor amenajărilor necesare pentru protejarea publicului vizitator.

Se vor realiza amenajări care să accesibilizeze monumentul pentru persoanele cu dizabilități.

Se vor realiza amenajări pentru extinderea spațiului expozițional.

d) număr estimat de utilizatori;

În urma lucrărilor de conservare-restaurare, Cetatea Neamț va reprezenta pentru circuitul turistic, una dintre principalele atracții regionale.

În DALI+SF (noiembrie 2019), pe baza datelor înregistrate până la momentul întocmirii lui, a fost estimat un număr maxim de 50.000 vizitatori/an, cu vârfuri de max. 3000/zi.

Potențialul patrimoniului cultural și istoric al muzeului, precum și faptul că în ultimii ani, curtea citadelei mușatine a fost locația de desfășurare a diverse festivaluri medieval sau activități culturale, înregistrând public tot mai numeros, crează premisele de a atinge valori cuprinse între 100.000 – 150.000 de vizitatori anual.

e) durata minimă de funcționare, apreciată corespunzător destinației/funcțiunilor propuse;

În raport cu orizontul de timp stabilit prin proiect, în condițiile asigurării lucrărilor de întreținere, conform prevederilor din documentația tehnică, durată de funcționare nedeterminată.

f) nevoi/solicitări funcționale specifice;

Soluțiile de funcționalizare a spațiilor muzeale sau a anumitor nevoi specifice se vor stabili de către proiectant, prin consultare cu U.A.T. Județul Neamț și Complexul Muzeal Național Neamț și cu respectarea reglementărilor tehnice în vigoare.

g) corelarea soluțiilor tehnice cu condiționările urbanistice, de protecție a mediului și a patrimoniului;

Intervențiile de conservare, restaurare și punere în valoare a monumentului istoric vor respecta următoarele principii: minimă intervenție, reversibilitate, compatibilitate, diferențiere. La acestea se adaugă criteriile care privesc autenticitatea și integritatea.

În cazul în care studiile de fundamentare elaborate anterior necesită completări sau actualizări, la elaborarea acestor completări/actualizări se vor evita aprecierile bazate pe investigații vizuale de la distanță și pe analogii, care pot conduce la surprize în faza de execuție a lucrărilor, și se vor utiliza schele, nacele, scări extensibile și investigații foto/video detaliate pentru a asigura accesul la toate zonele care pot prezenta problematică distinctă.

La corpul C1 se va ține cont de proiectul de urmărire și rapoartele de urmărire întocmite de către un inginer structurist, specialist atestat de către Ministerul Culturii, cu specializarea G.

De asemenea, se va ține cont de expertiza tehnică a Podului – corpul C3.

Astfel se va asigura un grad ridicat de cunoaștere a monumentului istoric și de acuratețe a proiectului.

Vor fi respectate prevederile Legii 422/2001 *privind protejarea monumentelor istorice*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

h) stabilirea unor criterii clare în vederea soluționării nevoii beneficiarului.

Pe parcursul elaborării documentațiilor tehnico-economice se vor urmări conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentului istoric cu respectarea principiilor conservării patrimoniului arhitectural, enunțate în Tema de proiectare, și în acord cu nevoile de punere în

valoare a patrimoniului mobil muzeal, în condiții adecvate conservării sale și misiunii cultural-educative a instituției.

Prin proiect se va urmări un grad cât mai ridicat de accesibilitate a infrastructurii și a informației pentru persoane cu dizabilități (fizică, senzorială, intelectuală).

2.4. Cadrul legislativ aplicabil și impunerile ce rezultă din aplicarea acestuia

Enumerare selectivă:

- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare;
- Normativul C 300-1994 privind prevenirea și stingerea incendiilor pe durata executării lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora;
- H.G. nr. 273/1994 privind aprobarea Regulamentului de recepție a lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 766/1997 pentru aprobarea unor regulamente privind calitatea în construcții;
- NC 001-99, Normativ cadru privind detalierea conținutului cerințelor stabilite prin Legea 10/1995;
- Normativul P 118/1999, P118/2/2013, P 118-2/2013, P 118-3/2015, P 118/1-2025 – Normativ de siguranță la foc a construcțiilor, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național, Secțiunea a III-a Zone Protejate;
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- GP 088/2003 – Ghid privind adoptarea măsurilor specifice pentru accesul persoanelor cu handicap la monumentele istorice;
- O.U.G. nr. 195/2005 Cerințe privind protecția mediului înconjurător, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 307/2006 privind apărarea împotriva incendiilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 1091/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă;
- HG nr. 493/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea la riscurile generate de zgomot;
- HG nr. 971/2006 privind cerințele minime pentru semnalizarea de securitate și/sau de sănătate la locul de muncă;
- HG nr. 1146/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea în muncă de către lucrători a echipamentelor de muncă;
- HG nr. 1048/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru utilizarea de către lucrători a echipamentelor individuale de protecție la locul de muncă;
- HG nr. 1051/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru manipularea manuală a maselor care prezintă riscuri pentru lucrători;
- Ordin MAI 163/2007 pentru aprobarea Normelor generale de apărare împotriva incendiilor;
- Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 601/2007 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul securității și sănătății în muncă;
- HG nr. 1502/2007 pentru aprobarea Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia;
- Ordinul nr. 2260/2008 privind aprobarea Normelor metodologice de clasare și inventariere a monumentelor istorice;

- HG nr. 445/2009 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și Ordinul nr. 135/2010 privind aprobarea Metodologiei de aplicare a evaluării impactului asupra mediului pentru proiecte publice și private;
- Ordinul MDRL nr. 839/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu completările și modificările ulterioare coroborat cu HG nr. 907/2016;
- Ordinul nr. 2495/2010 pentru aprobarea Normelor metodologice privind atestarea specialiștilor, experților și verifcătorilor tehnici în domeniul protejării monumentelor istorice;
- HG nr. 907/2016 privind etapele de elaborare și conținutul cadru al documentațiilor tehnico-economice aferente obiectivelor/proiectelor de investiții finanțate din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 742/2018 pentru aprobarea Regulamentului de verificare și expertizare tehnică de calitate a proiectelor, a execuției lucrărilor și construcțiilor, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 691/2019 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind cuantumul timbrului monumentelor istorice și modalitățile de percepere, încasare, virare, utilizare și evidențiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 1.502/2007;
- HG nr. 490/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități „O Românie echitabilă” 2022-2027;

Norme europene:

Strategia patrimoniului cultural european pentru secolul XXI a Consiliului Europei (a se vedea documentul Strategia 21) și principiile de calitate definite în cadrul Anului european al patrimoniului cultural 2018, acțiunea tematică nr. 6 – Prețuirea patrimoniului, sub egida Comisiei Europene (a se vedea documentul European Quality Principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage). De asemenea, se vor urma direcțiile formulate de ICOMOS la a 20-a Adunare Generală, în Rezoluția 20GA/15 - Cultural Heritage and the Climate Emergency, adoptată în 5 decembrie 2020 (a se vedea documentul prin care este declarată Urgența Climatică și Ecologică).

Norme internaționale:

- Carta de la Veneția – International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites (ICOMOS, Veneția, 1964);
- Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei (Consiliul Europei, Granada, 1985; ratificată de România prin Legea nr. 157/1997);
- ICOMOS Charter – Principles for the Analysis, Conservation and Structural Restoration of Architectural Heritage (ICOMOS, Victoria Falls, 2003);
- Carta ENAME – ICOMOS Charter for the Interpretation and Presentation of Cultural Heritage Sites (ICOMOS, Quebec, 2008);
- Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (ONU, New York, 2006, ratificată de România prin Legea nr. 221/2010).

Documentații de urbanism, tehnice și economice aferente investiției (conținut minimal, completat cu cerințele H.G. nr. 907/2016)

Proiectul pentru restaurarea și conservarea Cetății Neamț, la toate fazele (DALI DTAC, PT, DE), va conține piese scrise (memorii generale și de specialitate) și piese desenate (planuri, fațade, secțiuni generale, scheme funcționale etc.), în acord cu conținutul-cadru stabilit pentru fiecare fază de proiectare prin HG nr. 907/2016.

Studii de fundamentare a intervenției (necesare diverselor faze de proiectare)

Până în prezent au fost elaborate o serie de documentații, după cum urmează:

- a) Studiu geotehnic (noiembrie 2019) întocmit de Institutul Național al Patrimoniului prin ing. Fekete Tibor;

- b) Studiu istorico-arhitectural (noiembrie 2019) întocmit de Institutul Național al Patrimoniului prin colectivul de elaborare format din arh. Cătălina Bulborea, dr. arh. Petru Mortu, stud. arh. Nicholas Cantoni;
- c) Studiu de etopatogenie, mecanisme fizico-chimice și hidrofobizare CETATEA NEAMȚ (noiembrie 2019) întocmit de Institutul Național al Patrimoniului prin restaurator specialist Călin BÂRZU;
- d) DALI+SF (noiembrie 2019) întocmite de Institutul Național al Patrimoniului prin colectivul de elaborare coordonat de dr. arh. Petru MORTU;
- e) Raport de evaluare-expertiză tehnică realizat în anul 2016 de către expert tehnic atestat M.C. și M.D.L.P.A – dr. ing. Szalontay Coloman Andrei – pentru cerința fundamentală A1 „Rezistență mecanică și stabilitate”;
- f) Raport de evaluare-expertiză tehnică (actualizare) realizat în februarie 2025 de către expert tehnic atestat M.C. și M.D.L.P.A – dr. ing. Lucian Soveja – pentru cerința fundamentală A1 „Rezistență mecanică și stabilitate” și domeniul 4 – „Consolidare/restaurare, structuri istorice”, construcția Corp C1 – Cetate;
- g) Expertiza tehnică realizată în ianuarie 2025 de către expert tehnic atestat M.T.C.T. – dr. ing. Cristian Claudiu Comisu – la cerințele A4 (rezistență și stabilitate pentru drumuri, inclusiv podețe, poduri, tuneluri și piste aeroportuare), B2 (siguranță și accesibilitate în exploatare pentru drumuri, poduri, tuneluri și piste aeroportuare în exploatare poduri) și D2 (igienă, sănătate și mediu înconjurător pentru drumuri, inclusiv podețe), **construcția Corp C3 – Pod de acces**;
- h) Addenda pentru cerința A4 (consolidare/restaurare structuri istorice) la „Expertiza tehnică Corp C3 – Pod de acces”;
- i) Expertiza tehnică conform C254/2022 pentru demolarea imobilului Corp - C2 Cabana.
- j) Nota conceptuală (mai 2025);

Întrucât au survenit unele schimbări la nivelul premiselor ce au stat la baza elaborării studiilor de fundamentare realizate anterior, unele dintre acestea necesită actualizări și completări, pentru a documenta starea actuală de conservare a construcției și pentru a respecta cadrul normativ în vigoare.

Principii de intervenție:

Lucrările propuse vor trebui să respecte principiile actuale ale protejării patrimoniului cultural imobil, dintre care cel puțin următoarele:

- a) fundamentarea intervențiilor pe cunoașterea detaliată a monumentului istoric;
- b) minima intervenție, exprimată și prin sintagma „maximul necesar, minimul posibil” (as much as necessary, as little as possible), desemnând lucrările necesare și suficiente;
- c) respectul pentru materialul istoric (original sau adăugat în etapele istorice de transformare care sunt considerate valoroase, ca urmare a analizei monumentului istoric);
- d) compatibilitatea materialelor și tehnicilor noi, utilizate pentru intervenție, cu cele istorice;
- e) reversibilitatea (în sens direct, dar și în sensul menținerii posibilității unor intervenții ulterioare);
- f) diferențierea dintre materialul nou adăugat și cel istoric, urmărită fără a compromite posibilitatea de a percepe unitar clădirea sau elementele arhitecturale asupra cărora se intervine;
- g) durabilitatea intervenției, în raport cu orizontul de timp stabilit prin proiect, în condițiile asigurării lucrărilor de întreținere.

Teme transversale:

- a) utilizarea resurselor și capacităților locale – incluzând cunoștințele și practicile tradiționale, care permit o bună adaptare atât la specificul arhitecturii istorice, cât și la condițiile de amplasament și climat;
- b) utilizarea judicioasă a resurselor și diminuarea deseurilor generate de intervenție, inclusiv

în cazul eliminării unor elemente lipsite de valoare sau parazitare, demantelarea, demontarea, în locul demolării, inclusiv tratarea deșeurilor periculoase;

c) accesibilizarea patrimoniului cultural, prin măsuri adecvate în raport cu valorile clădirilor și/sau amenajărilor asupra cărora se intervine; accesibilizarea privește infrastructura fizică și informațională și se adresează limitărilor sau dizabilităților fizice și intelectuale.

d) acțiuni de promovare și publicitate în vederea angajării comunității locale și conștientizării prin educație și implicare; comunicarea către specialiști și publicul larg a valorilor arhitecturale și artistice ale monumentului istoric.

Prezenta Temă de proiectare actualizează conținutul celei anterioare, aprobată prin HCJ nr. 157/2017.

ELABORAT:

Expert tehnic:

dr. ing. Lucian SOVEJA

EXPERT tehnic A1 MDLPA nr. 11730

EXPERT tehnic A4 Ministerul Culturii nr. 247ET

Semnătura:

Aprob

Beneficiar,

Luat la cunostiinta

Investitor,

Beneficiar,
